

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مجمع
بین‌المللی تأیید صلاحیت»

تبیین موضوع

مجمع بین‌المللی تأیید صلاحیت یا IAF (۱) یک انجمن جهانی متشکل از سازمان‌های تأیید صلاحیت و ارزیابی انطباق در زمینه سیستم‌های مدیریت، محصولات، خدمات و پرسنل و سایر سازمان‌های علاقه‌مند به ارزیابی انطباق است. IAF در سال ۱۹۹۲ به عنوان سازمانی غیررسمی تأسیس گردید و در سال ۱۹۹۸ در ایالات متحده آمریکا به صورت قانونی درآمد. این انجمن جهانی متشکل از سازمان‌های زیر است:

- سازمان‌های تأیید صلاحیت که در رابطه با صدور گواهی و ثبت سیستم‌های مدیریت فعالیت می‌کنند (برای مثال: صدور گواهی و ثبت سیستم‌های مدیریت کیفیت ISO 9000 و سیستم‌های مدیریت زیست‌محیطی ISO 4000)؛

- شرکت‌های تأیید صلاحیت در زمینه‌های صدور گواهی محصول؛

- سایر طرفین ذی‌نفع شامل سازمان‌های ثبت و صدور گواهی و نمایندگان صنعت.

اهداف IAF ایجاد اطمینان در برنامه‌های تأیید صلاحیت فعالیت‌های صدور گواهی یا ثبت شرکت‌هایی است که توسط اعضا، تأیید صلاحیت شده‌اند.

مجمع بین‌المللی تأیید صلاحیت، «موافقتنامه شناسایی چندجانبه» یا MLA (۲) که شرکت‌های تأیید صلاحیت آن نتایج صلاحیت یکدیگر را به‌طور یکسان و مطابق با دستورالعمل‌های خاص به رسمیت می‌شناسند، را تحت پوشش قرار می‌دهد.

هدف MLA این است که به سازمان‌های ثبت یا صدور گواهی که توسط اعضای MLA تأیید صلاحیت می‌شوند این امکان را بدهد که توسط مشتریان در سراسر جهان پذیرفته شوند.

هدف IAF پوشش سازمان‌های تأیید صلاحیت توسط MLA در سراسر دنیاست. این امر موجب عدم نیاز عرضه‌کنندگان کالاها و خدمات به دریافت گواهی در هر یک از کشورهای مقصد می‌گردد (یک گواهی - مورد قبول در همه جا).

گفتنی است که بودجه سالانه IAF از طریق اعضا تأمین می‌گردد بدین صورت که قبل از شروع سال، بودجه سالانه تخمین زده می‌شود و متناسب با توان اقتصادی کشورهای عضو و همچنین تعداد فعالیت‌های تأیید صلاحیت، حق عضویت سالانه اعضا مشخص خواهد شد.

ارزیابی و تحلیل لایحه

لایحه مذکور در قالب یک ماده واحده مقرر می‌دارد که به دولت اجازه داده شود در «مجمع بین‌المللی تأیید صلاحیت» عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط و یا کمک اقدام نماید. ضمناً تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت نیز به دولت واگذار شده است. محتوای لایحه مذکور را می‌توان به سه بخش عضویت در مجمع IAF و پرداخت حق عضویت، کمک و تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت توسط دولت تفکیک کرد.

با عنایت به مزایای متعدد عضویت و بخصوص امکانات در دسترس کشورهای در حال توسعه از جمله فراهم بودن تسهیلات فنی و تجاری برای شکل‌گیری اعضا تأیید صلاحیت، امکان حضور نمایندگان شرکت‌های تأیید صلاحیت در هیئت مدیره IAF، مناسب بودن ساختار حق عضویت IAF برای کشورهای در حال توسعه (ساختار حق عضویت به‌گونه‌ای طراحی شده که کشورهای مذکور برای پیوستن به IAF تشویق شوند و بتوانند از کمک‌های فنی ویژه اعضا استفاده نمایند)، برنامه‌های حمایتی IAF برای کشورهای در حال توسعه (شامل کارگاه‌های آموزشی، سمینارها و برنامه‌های ویژه آموزشی کارکنان شرکت‌های تأیید صلاحیت) به نظر می‌رسد موضوع عضویت ایران در IAF و پرداخت حق عضویت مربوط ضروری و می‌تواند به‌عنوان یک گام مثبت در جهت تأمین منافع ملی و تحقق هرچه بیشتر همگرایی منطقه‌ای و بین‌المللی و بخصوص ارتقای نظام استاندارد و تحقیقات صنعتی کشور تلقی شود. اهمیت این موضوع با درخواست ایران برای عضویت در سازمان تجارت جهانی (WTO) بیشتر نیز شده است. لازم به ذکر است که IAF، UNID و ISO توافق کرده‌اند که کمک‌های فنی را برای شرکت‌های تأیید صلاحیت در کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای در حال گذار فراهم آورند و آنها را در رسیدن به استانداردهای عملکردی مورد نیاز برای مشارکت در برنامه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای یاری رسانند. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت از اختیارات دولت است اما در مورد موضوع کمک دولت به IAF، ابهام وجود دارد و باید نوع کمک و در صورت مالی بودن آن، محدوده مالی کمک مشخص باشد.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

باتوجه به مباحث ارائه شده، کلیات لایحه مذکور مبنی بر عضویت ایران در «مجمع بین‌المللی تأیید صلاحیت» مورد قبول است. اما به‌منظور رفع ابهام در موضوع کمک دولت به IAF پیشنهاد می‌شود عبارت «و یا کمک» از ماده واحده حذف شود و در غیر اینصورت دولت باید نوع کمک و در صورت مالی بودن، محدوده آن را مشخص و میزان آن را به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند که این موضوع را می‌توان در قالب یک تبصره به ماده واحده افزود.

پی‌نوشت‌ها

1. International Accreditation Forum (IAF).
2. Multilateral Recognition Arrangement (MLA).